

Inhoudsopgave

Inleiding

Socrates op de markt	1
Fundamentele vragen	2
Filosofie in bedrijf	3
Leerprocessen	4
Opzet van het boek	6
Noten	8

1. Socratisch gesprek en leren in organisaties. Over de kunst en de noodzaak van de dialoog

- Inleiding. Het concept van een lerende organisatie	10
- De dialoog	11
- Techniek van de dialoog	12
- Tweede-ordevragen	14
- Socratisch gesprek en dialectiek	17
- De noodzaak van dialectiek	19
- De idolenleer van Francis Bacon	21
Noten	23

2. Ontslagbeleid in een onderneming. Socrates' techniek van weerlegging

- Inleiding	26
- Algemene opzet van een socratisch gesprek	27
- Het voorgesprek: formulering van de vraag	28
- Onderzoeksniveaus, opschrijven van uitspraken	29
- Het voorbeeld. Strategiegesprek. Herformulering van de vraag	30
- Transformatie, toespitsing, concretisering	31
- De oude, de huidige en de nieuwe norm	33
- Argumentatieanalyse, discipline	35
- Het nagesprek. Terugkoppeling	37
- Resultaten van dialectisch onderzoek. Elenchus	39
- Opvatting over leren	41
Noten	43

3. Maatschappelijke verantwoordelijkheid van een bank. Socrates' maieutiek

- Inleiding	45
- Thematiek van het gesprek	45
- Het voorbeeld: sluiten van een vestiging	46
- Analyse-instrumenten	48
- De argumentatie	49

- De elenchus. Gedragsanalyse	51
- Een leeg begrip	53
- Reële definitie	55
- Regressieve abstractie	56
- Nuttige kennis	58
Noten	58
4. Het gevoel van de stedenbouwkundige. Over het deugen voor je vak	
- Inleiding	61
- Achtergrond van het gesprek	62
- Het voorbeeld: ontwerp van een plein	63
- Boosheid	65
- De verwarring	66
- Het belang van een vraag	68
- Discussie versus dialoog	69
- Ontwerpen versus beheren	70
- Gemeenschappelijke basis	72
- Ideaalbeeld	73
- Vakkennis en praktische wijsheid	74
Noten	76
5. Crisis in een loopbaan. Zelfkennis en de juiste maat	
- Inleiding	77
- Achtergrond en vraag. Waarheidsgevoel	79
- Het voorbeeld	80
- Syllogisme	81
- De minor premissen	83
- De major premissen	85
- Kants drie regels. Logos en pathos	86
- Ethos	88
Noten	89
6. Socrates' opvatting van kennis. Over de verhouding tussen theorie en praktijk	
- Inleiding	92
- Het probleem: een praktijkvoorbeeld	92
- Kennis als epistèmè	94
- Kennis als phronèsis	95
- Praktijkkwesities	97
- Phronèsis en het socratische gesprek	99
- Enkele consequenties voor onderwijs	101
- Socraticus	103
Noten	105

7. Methodiek van het socratisch gesprek. Een systematisch overzicht

- Inleiding	107
- Tweede orde vragen	107
- Formulering van de vraag	108
- Selectie van een voorbeeld	111
- Gespreksrollen. Groepsgrootte. Opbouw van het gesprek	113
- Het hoofdgesprek	114
- Heuristiek	116
- Visievorming	117
- Opschrijven van uitspraken	119
- Gesprekssoorten	120
- Definitie. Consensusstreven	120
- Gespreksregels	121
Noten	122

8. Informele gesprekken. Enkele problemen

- Inleiding	124
- Liegen	126
- Overbodige luxe	129
- Droomwerelden	134
- Nogmaals: abstracties	136
- Verplaatsing	138
Noten	141

9. De Achterkant van het Gelijk. Methodiek van de grensbenadering

- Inleiding	142
- De sorites. Hoofd- en subvragen	144
- Analogie	146
- A contrario redeneren	148
- Conflict van beginselen	151
- Beginselethiek versus gevolgenethiek	153
- Theorie en praktijk	154
Noten	155

Bijlage: Een kort overzicht van de methodiek

- Doelen, taken, zandlopermodel	157
- De uitgangsvraag (questio, causa)	158
- Het voorbeeld (exemplum, narratio)	159
- De kernbewering (propositio)	159
- De vooronderstellingen (formulae, principia)	160
- Een voorbeeld van een analyse	161
- Stappenplan voor een socratisch gesprek	163

- Logos, pathos, ethos. Schillen van kennis	164
- Logos	165
- Pathos. Kants drie regels	166
- Ethos. Utilitas en honestas	166
- Achterkant van het gelijk	167
- Stappenplan voor een Achterkant van het gelijk-gesprek	169
- De dialoog: gespreksregels en discipline	170
Literatuur	174